

ko se na novo sistinizira služba učiteljice za ženska ročna dela za ljudski šoli v Pištajnu in Zagorju kozjanskem okraju ter podeli Ani Germovškovi. Nato se sklepa o pomaknitvi dveh učiteljev na srednjih šolah v VIII. oziroma VII. šolovni razred. Preustrojitev državne gimnazije v Kranju v realno gimnazijo se odkloni, ker zadeva še ni zrela za sklepanje. Odklonil se je tudi predlog za rajoniranje glede obiska državne nižje gimnazije v Kočevju. Nato se je sprejel predlog, da se odveže s 30 junijem t. l. od službovanja neki okr. šolski nadzornik; obenem se je sprejel predlog glede imenovanja njegovega naslednika. Nato se je sestavil predlog za ravnateljsko mesto na nemški gimnaziji v Ljubljani. Iz šole se izključijo dijaki novomeške gimnazije in čujakinja mestnega dekliškega liceja v Ljubljani. Potem se ponovi ukrep višjega šolskega sveta, da si morajo one mlade učiteljice, ki supirajo v Ljubljani, pa imajo sposobnostni izpit, a še ne stalnega mesta, poiskati stalno mesto zunaj Ljubljane, ker s prihodnjim šolskim letom ne dobi nobena več službe v Ljubljani. K sklepu so prišli v razpravi samostalni predlogi. Ivan Štrukelj, zastopnik učiteljstva je stavil te-le predloge:

1. Za izpraznjeno mesto okrajnega šolskega nadzornika za šolski okraj mesto Ljubljana naj se imenuje takoj nov okrajni šolski nadzornik. Ker to ta nadzornik prevzel tudi nadzorstvo vseh meščanskih šol na bivšem Kranjskem, naj se imenuje učitelj, ki ima izpit za meščanske šole, predlaga Fr. Fabince, urednika »Slovenskega učitelja«. **Predlog ni bil sprejet.**

2. Okrajni šolski nadzornik za šolski okraj Kočevje, Josip Novak, naj dobi bolezenski dopust ter se dodeli višjemu šolskemu svetu kot pisarniška moč namesto Fortunata Lužarja, ki naj gre v Kočevje nadomestovat Novaka. **Predlog ni bil sprejet.**

3. Disciplinarna zadeva Jeseniškega in Kranjskogorskega učiteljstva naj pride na dnevni red prihodnje seje. Poročevalec pouči predlagatelja, da bo zadeva prišla na dnevni red, ko bo dovršena preiskava.

4. Počitnice naj se prične na vseh šolah ob istem času. Poročevalec izjavi, da se dela na višjem šolskem svetu na zednačenju počitnic po vsej Sloveniji.

Nato zaključili predsednik sejo.

— **Strokovni izpit za pomožne šole** so napravili pred izpraševalno komisijo v Ljubljani: Ivan Dimnik, Marta Dimnik-Maierjeva, Marija Matkovičeva iz Ljubljane in J. Mihelič, nadučitelj iz Preddvora.

— **Vojaško službovanje učiteljstva.** Učiteljstvu, ki je vpoklicano v aktivno službovanje (ne na orožne vaje!) sledi: Stare ugodnosti — po avstrijskih voj. določilih — srbski voj. zakon ne pozna. — Ugodnost za učiteljstvo, ki je enaka oni za dijaštvo, je ta, da služi 12 mesecev, to dobo pa mora odslužiti skupno v eni turi. Učitelj odsluži to dobo „kao redov“ (kot prostak). — Kdor ima polagati kak izpit, naj vloži prošnjo uradnim putem na „pukovsko komando dravske divizije (v Ljubljani, Mariboru, Pliberku), kamor dotičnik spada, naj se mu termin vpoklica preloži oziroma podaljša do dovršenega izpita. Prošnja naj bo uradno potrjena. Navesti treba, kdaj namerava dotičnik položiti izpit. Ta ugodnost se upošteva najdalje do dovršenega 25. leta starosti. — Ako še kdo potrebuje kake natančnejše informacije, naj se obrne na „brambni odsek dravske divizije“ v Ljubljani. — Strokovno tajništvo Zaveze.

— **Prošnje za pristupitev k usposobljenostnem izpitu.** Poverništvo za uk in bogočastje je z razpisom z dne 14. aprila 1920 št. 1557, ukinilo naredbu z dne 4. aprila 1916. drž. zak. št. 97., da se učiteljem vračuna I. vojnoljubno leto v dobo šolskega službovanja, ki je predpisano za pristupitev k usposobljenostnim izpitom in dovolil, da velja ta naredba le še za majniški in novembarski termin teh izpitov leta 1920.

— **Okrajna učiteljska konferenca** za mesto Ljubljana, ki se bo vršila v četrtek dne 17. junija 1920 ob 8. uri dopoldne v dvorani Mestnega doma, ima sledeči dnevni red: I. Otvoritev konference. II. Volitev dveh zapisnikarjev in dveh overovalcev. III. Nadzornikovo poročilo. IV. a) A. Rapè: Vzgoja v simfoniji življenja in vzgojni moment z ozirom na našo državo. b) M. Palmetova in P. Kunaver: Preustroj zgodovinskega pouka in zemljepisnega pouka. c) P. Plesničar: Preureditev okrajne učiteljske knjižnice. V. Poročilo knjižničnega odbora o stanju in računov okrajne učiteljske knjižnice in naveti o nakupu novih knjig. Dotične navete je najkasneje do 1. junija t. l. naznati načelniku knjižničnega odbora Janezu Levcu. VI. Volitev štirih članov in njih namestnikov v knjižnični odbor za prihodnjo upravno dobo. VII. Volitev štirih članov in njih namestnikov v stalni odbor za prihodnjo upravno dobo. VIII. Samostalni

predlogi, ki jih je zglasiti najkasneje do 1. junija t. l. pri stalnem odboru.

— **Korošci v Ljubljani.** Koroška šolska mladina iz Borovlj in okolice pride v petek 11. junija 1920 v Ljubljano. V soboto 12. junija priredi pod okriljem »Glasbenice« v unionski dvorani koncert, na katerem bo peto 70 dečkov in deklic slovenske koroške narodne pesni. Ze sedaj opozarjamo Ljubljance, da mora biti sprejem te naše mladine kar najpristnej.

— **Pred vratmi Celovca!** V nedeljo, dne 6. junija 1920 priredi Krajevni odbor Nar. sveta v Zrelec ob priliki otvoritve ceste Zrelec—Vetrinj veliko manifestacijsko slavnost s pomladansko veselico. To mora biti manifestacija vsega jugoslovanskega naroda in to prav sedaj pred ljudskim glasovanjem in tik pred Celovcem, Sodeloval bodo pevski zbor mariborske Glasbene Matice, vojaška godba, razna telovadna, pevska in kulturna društva cele Slovenije. Vozili bodo vlaki in sicer na progah: 1. Ljubljana—Jesenice—Svetnaves—Vetrinj s priključkom iz Blač in Borovlj; 2. Zidani most—Celje—Maribor—Grabštanj, v Dravogradu se temu vlaku priključi posebni vlak iz Celja. Vozni red vlakov se bode pravčasno razglasil. (V Vetrinju in Grabštanju dosepejo vlaki med 7. in 8. uro ter odhajajo ob 24. uri. Vabimo Vas, da priredite na ta dan skupni izlet v Zrelec, kar bo v celni posebnih vlakov in znižanih cen posebno ugodno ter tako spoznate naše koroško ljudstvo, njihove šege ter naravno krasoto njihove dežele, obenem pa z naravi vred pokazete moč naših zahtev po upravičeni posesti te zemlje. Posebna vabila z natančnim sporedom razpošljemo v najkrajšem času. Pridite v narodnih nošah! Vsa pojasnila daje: Krajevni odbor Nar. sveta za Zrelec.

— **Celjska „Nova Doba“** piše: Zborovanje klerikalnega učiteljstva v Mariboru, t. zv. Slomskarjev, je zelo grdo pogorelo. Komaj 3 udeleženci so se izrekli za ustanovitev klerikalne učiteljske organizacije. — Toliko beležimo kot vestni kronisti.

— **Dvajsetletnica mariborskih učiteljev abiturijentov iz leta 1908.** Ali ne bi bilo mogoče, da bi tudi mi praznovali v velikih počitnicah svojo dvajsetletnico? Naj mi odgovorijo poedinci: iz ponosnega Središča, iz glasovitih Ljutomerskih gor, iz krasnih Zgornje Slovenskih gor, iz vinorodnih Halc, izpod poetičnega Zagorja, izpod lepe Orlice in od prostranega Posavja. Kličite pa Vas k poznemu sestanku poedince iz gorskih višav — Avgust Cajko, Žusem.

— **„Narodne novine“ z dne 27. maja** prinašajo naredbo, po kateri se priznava vsem srbskim narodnim šolam na Hrvatskem in v Slavoniji pravica javnosti in se uredijo plače učiteljem, ki so nastavljeni na teh šolah po principu nove službene nardbe za ostale učitelje javnih šol.

— **Doznaka novih učiteljskih plata u Hrvatskoj.** Nedavno smo javili, da su pučkom učiteljstvu žup. zagrebačke upl. čena beriva prema novoj uredbi. Sada doznajemo, da je najveći dio toga posla i za vanjsku isplatu dovršen, pa je oko 2250 doznaka odpremljeno već nadležnim oblastima i državnim isplatnim blagajnama, a preostale doznake odpremit će se z malo dana nakon provedne knjizbe u računarskom uredu, gdje se na tom poslu radi s najvećim pospešenjem. Pa ipak kod nas s tim isplatama još uvijek odviše sporo ide, kao da se bojimo one: bis dat qui citto dat.

— **Članarina in darila za učiteljski konvikt za l. 1920:** Tov. Anton Gnuš iz Doła pri Hrašniku 200 K pokroviteljine. — Lunder Franja 4 K, Waschte Tilka 4 K in Fegic Bogomir 4 K, vsi iz Ljubljane. — Justina Kmet 10 K in Marija Sajovic 10 K. Hvala!

Neodrešena domovina.

— **Slovensko šolstvo na Goriškem** so Italijani skoro uničili. Od vseh šol, ki smo jih imeli Slovenci v Gorici pred vojno, ni danes odprta niti ena šola in tudi tistih slavnih tako generozno dovoljenih „slovenskih paralel“ na ljudski šoli v mestu nočejo odpreti. Leta 1914/15. je bilo na slovenskih šolah v Gorici 2946 učencev in učenk. V spomenici, podani italijanski šolski oblasti v decembru 1919, se je naznanilo, da je pripravljenih v mestu nad 700 šoloobveznih otrok za ljudsko šolo. Ali Italijani se brigajo za slovenske otroke po svoje, to je vabijo jih v italijanske šole. Na občnem zboru „Edinosti“ v Trstu v letošnjem januarju pa se je povdarjalo tudi, kako slabo je s šolstvom med Slovenci na deželi. V samem goriškem okraju v 25 šolskih občinah ni nikakšnega šolskega pouka. Za italijanske šole pa je povsodi izborna preskrbljeno in ako bi kaka slovenska občina prosila, naj jej otvorijo italijansko

šolo, bi se to zgodilo takoj drugi dan. Z uničenjem slovenskega šolstva ravno kažejo Italijani, kako hočejo narodnostno ubiti goriške Slovence, ki so prišli pod Italijo. Sramota, za katero ni pravega izraza, je to, kar počnejo Italijani s slovenskim šolstvom na Goriškem. Ali jugoslovanski narod kliče in zahteva, da se mora z goriškim šolstvom na mirovni konferenci postopati pošteno in je prideliti k odrešenemu narodu. Goriško šolstvo je naše in ne sme nikdar umreti!

— **r Anton Fakin †.** Dne 22. maja t. l. je umrl v 76. letu svoje starosti učitelj tov. Anton Fakin na Repentabru na Krasi, kjer je služboval nad 38 let. Pogreba, ki se je vršil dne 24. pop., se je udeležila ogromna množica vaščanov, domače in učiteljstvo iz bližnje okolice. Ob svežem grobu sta domači nadučitelj J. Ravbar in župan v jedrnatem govoru orisala njegovo zaslužno delovanje na šolskem in izvenšolskem polju. — Pokojni je bil stanovsko in narodno zavežen, priden in vesten učitelj; sam v vseh mogočih učiteljskih društvih organiziran je začasa svoje aktivne službe z vneto in pridno deloval v izobraževalnih in pevskih društvih; bil je dolgoleten občinski tajnik. Pokojnikov kremenit značaj je krasiло njegovo mehko in blago srce. V družbi je bil vedno vesel, zabaven in kratkočasen; a neustrašen in vztrajen branitelj svojega naroda, katerega je do svoje zadnje ure neomajne ljubil. Bodi blagemu pokojniku rahla zemljica! Ostali hčerki Marici, učiteljci na Repentabru in sinu Jožetu, ki študira pravo v Zagrebu, pa izrekamo globoko sožalje!

— **r Ureditev učiteljskih plač v Istri** se tako zavlačuje, da postaja cela zadeva že umazana in škandalozna. Znano je, da je istrsko učiteljstvo zaradi ureditve svojih prejemkov stopilo s 1. decembrom t. l. v stavko, ki je trajala polnih 6 tednov. Stavko je vodil odbor italijanskega učiteljstva v Puli, pod predsedstvom Zorzone, šolskega voditelja iz Milja in znanega socialista. Takrat se je zatrjevalo, da morata biti regulacija izvršena in prejemki nakazani že s 1. februarjem t. l. Draginja narašča od dne do dne in danes lahko trdimo, da je od februarja sem narastla cena življenjskih potrebščinam za 40—50%. Učiteljstvo pa še ni ničesar prijelo in zaman pričakuje nove regulacije. S tem zavlačevanjem trpi seveda veliko škodo, ker bi si bilo lahko kupilo obleko, živež itd. v mesecu februarju mnogo ceneje nego sedaj! Zastonj je vsako posredovanje, zastonj vsak trud! Obljube ne zaležejo, če ostanejo samo — obljube!

— **r Gimnazijska matura v Gorici.** Pred komisijo, ki jo je imenoval general. civilni komisar za Julijsko Benečijo, so napravili v Gorici gimnazijsko maturo nastopni kandidati: Peter Draščič, Dušan Franko, Fran Hrovat, Vekoslav Jasič, Josip Lazar, Oskar Miklavčič, Ljudevit Namut, Jos. Peršič, Josip Rupnik, Valter Štrifof (z odliko), Gabrijel Tomažič, Vekoslav Vesel, Ivan Urbančič, M. Urbančič. Komisiji je predsedoval prof. Lorenzoni. Izpiti so se vršili povsem v slovenskem jeziku. Namesto iz avstrijske zgodovine so bili kandidati izprašani iz italijanske zgodovine.

— **r Izpiti učne usposobljenosti za meščanske šole.** Gen. civ. komisariat je poslal vsem okr. civ. komisarijatom, tržaškemu, goriškemu in rovinškemu magistratu ter vodstvom učiteljskih prvega ženskega liceja okrožnico, v kateri sporoča, da je Centralni urad za nove pokrajine sestavil izpraševalno komisijo za izpiti učne usposobljenosti na meščanskih šolah. Pristojbina znaša za izpiti posameznih skupin 35 L, za izpiti iz posameznih predmetov pa je plačati 20 L.

Književnost in umetnost.

Vse pod tem zaglavjem navedene knjige, muzikalije, tiskovine itd. prodaja in sprejema zanje naročnino knjigarna „Učiteljske tiskarne“ v Ljubljani, Frančiškanska ulica št. 6.

„Slovenska šolska Matica“ je izdala za leto 1919. svojim članom trije knjigi:

1. Pedagoški Letopis, XVII. zvezek.
2. Ukoslovje, II. del. Sestavil Viktor Bežek.
3. Skrbstvena vzgoja.

Poleg običajnega imenika društvenikov in upravnega odbora Maticnega ter znanjka došlejši po Matici izdanih in založenih knjig obseza Pedagoški Letopis razpravo „Novo življenje — nove naloge“ iz peresa vseuč. prof. dr. Karla Ozvalada. — Z letošnjim II. snopičem je dovršeno „Ukoslovje z umoslovnim uvodom“, delo prerano umrlega ravnatelja V. Bežka. — Nekaj povsem novega je tretja knjiga „Skrbstvena vzgoja“, katero je uredil danes tudi že pokojni ravnatelj H. Schreiner. Knjiga je sad ankete, ki jo je sklical višji šolski svet v preteklem letu v Ljubljani ter obseza poleg urednikovega predgovora šest od anketiranih članov sestavljenih članov in sicer:

1. O pouku in vzgoji gluhih. Spisal Fr. Grm. — 2. Vzgoja slepcev. Spisala Minka Skabermetova. — 3. Načelni podatki o vzgoji zanemarljene mladine. Spisal Fran Povše. — 4. Skrbstvena vzgoja mladine. Spisal Adolf Sadar. — 5. Vzgojevališče za zanemarljeno mladino. Spisal Adolf

dar. — 6. Pomožna šola za manjdarjene. Spisala Anica Lebarjeva. — Knjige, ki so se večidel že razposlale na posamezne poverjenike, priporočamo v obilno čitanje!

Člani Slovenske Šolske Matice l. 1919.

Po posameznih bivših kronovinah v Sloveniji se razdele člani S. Š. M. tako-le:

1. Koroško 105; 2. Kranjsko 918 (med temi 449 z dežele in iz Ljubljane pa 469); dežela je očitno premalo zastopana. Vsak učitelj in vsaka učiteljica, ki se zaveza dolžnosti svojega poklica, bi moral(a) biti član Slovenske Šolske Matice. — 3. Stajerska 1123. Stajerska je v primeri še najbolj zastopana; pa nekaj bi se dalo še storiti. — 4. Prekmurje 12. — 5. Goriško 15. — 6. Dalmacija 2. — 7. Srbija 1 član. Skupaj 2185 članov. —

Proračun S. Š. M. za l. 1920.

Iz tiskarne smo dobili ta-le proračun 1 pola v 1000 izvodih velja 1772 K, 2000 izvodov 2402 K in 3000 izvodov pa 3032 K. Za leto 1920 namerava odbor izdati tri knjige in sicer: 1. Fr. Fink: Ukoslovje slovenskega učnega jezika za učiteljske, 2. Dr. Ljudevit Pivko in Adolf Schaub: Telovadba (ilustrovana). 3. Letopis. Na vsako teh knjig moramo računati vsaj 4 tiskane pole, skupaj torej 12 pol. Teh 12 pol bi veljalo v 3000 izvodih po zgornjem računu 36382 K. K temu pride še vezava knjig, honorarji i. dr. Ni torej drugega izhoda, kakor da povešamo letno članarino na 20 K. To naj vzamejo člani in p. gg. poverjeniki na znanje in v ravnanje. Da bo pa mogoče s to novo članarino izhajati, se mora pa število članov izdatno povešati; to je pa odvisno od zavednosti učiteljstva in od delavnosti poverjenikov. Torej, le vsi na delo za našo Slovensko Šolsko Matico!

Učiteljski kongres v Beogradu.

Opozarjamo vse tovariše in tovarišice, da je končni termin za prijavo h kongresu nepreklicno do 10. junija, ker bomc. ta dan ožposlali seznam prijavljenih udeležencev Udrženja v Beograd, da nam tam preskrbi železniške legitimacije za državno železnico in pripravijo potrebna prenočišča. — Ravnokar smo prejeli odlok južne železnice, s katerim se dovoljuje udeležencem kongresa polovična cena 11. razreda v osebni vlaku na progah južne železnice do Siska. (Na državni železnici od Siska naprej plačamo eno četrtino voznega listka, kot smo to že sporočili). Legitimacije za južno železnico dopošljemo udeležencem zaitedno z onimi drž. žel. čim jih prejememo.

Kdor se še misli prijaviti, naj stori to v prihodnjih dneh.

Prijave sprejema in potrebne informacije daje Strokovno tajništvo Zaveze — Ljubljana (Učit. tiskarna).

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Tov. Zolinar: Vaš članek in vzorec smo odposlali tov. okr. šol. nadz. Fleretu, ki sestavlja vzorce za nove enotne šolske tiskovine. Oddali smo ga torej v najboljši roke, kjer bo ideja najbolj upoštevana in najprej realizirana. Tov. Fleré je tudi v odboru, ki sestavlja nove tiskovine. Objava vzorca, ki zahteva tabelaričen stavek, nam stroške več kot podvoji in vzame sila prostora. Upravni odbor nam je omejil obseg lista na štiri strani, ker je tiskarski tarif tako visok, da kljub povšani članarini tisk presega naš proračun. Sam članek brez vzorca bi bil pa nejasen. Prošimo torej, da upoštevate te razmere. Pozdrav!

Vse sotrudnike prosimo potrpljenja do prihodnje številke.

ZA REZERVNI SKLAD ZAVEZE.

Prostovoljni organizacijski davke.

(Sklep upravnega odbora Zaveze z dne 27. dec. 1918.)

LV. izkaz.

Po 110 K: Šolsko vodstvo — Ptujška gora. Prispevali so: Antonijeva Cesarjeva 25 K, Kaspar Fr. 25 K, Pertot Janko 30 K in Slava Dostalova 30 K. Po 60 K: Toman Janko — Moravče. Po 40 K: Cepuder Leo — Melinci p. Beltinci v Prekmurju. — Današnji izkaz 210 K. Prej izkazanih 21.944 K. Skupaj 22.154 K.

Ivan Petrič,
Ljubljana, VII., Gasliška c. 172.

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Fran Marolt.

Last in založba „Zaveze jugoslovanskega učiteljstva“.

Tiska „Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani.

Spominjajte se rezervnega sklada „Zaveze“!